

OSNOVE ETNOPEDAGOGIJE
(Adnan Tufekčić)

Dobra knjiga – Centar za napredne studije, Sarajevo, 2012., 464 str.

Autor Adnan Tufekčić je u knjizi Osnove etnopedagogije na temeljit, pregledan i sveobuhvatan način predstavio etnopedagogiju kao znanstvenu disciplinu. U knjizi je obrađena tematika odgoja. Svojim teoretskim i terensko-istraživačkim spoznajama ovo djelo omogućuje svima koji pokazuju zanimanje za narodnu pedagogiju upoznavanje izvornog izvaninstitucionalnog odgoja. Knjiga je sadržajno koncipirana u obliku udžbenika koji može poslužiti studentima kod usvajanja najvažnijih odrednica etnopedagogije kao znanstvene discipline koju je utemeljio Genadij Nikandrovič Volkov te ih upoznati s metodologijom prikupljanja etnopedagoške građe.

Kroz deset poglavlja u knjizi su detaljno prikazane spoznaje o nastanku etnopedagogije, njenom određenju i predmetu proučavanja te metode, postupci i rezultati etnopedagoškog istraživanja na prostorno i kulturno homogenoj sredini - skupini seoskih naselja na planini Majevidi. Upravo ovakvo istraživanje ima svrhu prikupljanja velikog broja izvornih podataka kako bi se omogućilo izvođenje kasnijih generalizacija.

Nakon uvodnog dijela, u prvom poglavlju, autor opisuje etnopedagogiju kao znanstvenu disciplinu iznoseći povijesni pregled nastanka etnopedagogije, njeno određenje i predmet proučavanja. Budući je etnopedagogija znanstvena disciplina koja proučava zakonitosti tradicionalnog narodnog odgoja detaljno su opisane poslovice, zagonetke, pjesme, bajke i priče kao sredstva narodne pedagogije te osnovne značajke prirode, igre, govora/jezika, rada, društva/zajednice, tradicije, umjetnosti, religije, primjeri - ideala kao faktora narodnog odgoja.

U drugom su poglavlju navedeni socijalni aspekti narodne pedagogije u kojima se nude pristupi, metode, oblici i postupci za rješavanje elemenata suvremene krize odgoja i obrazovanja. Navedenim karakteristikama autor opravdava tvrdnju o neophodnosti etnopedagogizacije suvremenog sustava odgoja i obrazovanja. U istom poglavlju autor također navodi primjere zabluda u procesu popularizacije tradicionalne pedagoške kulture.

Treće poglavlje upoznaje čitatelje s etnopedagoškim pristupom problemima odrastanja i odgajanja u tradicijskoj bosanskohercegovačkoj kulturi na primjeru manje ruralne zajednice. Navedena je zajednica multilateralna i čine je naselja s muslimanskim (bošnjačkima), katoličkim (hrvatskim) i pravoslavnim (srpskim) stanovništvom. Detaljno su opisani predmet, cilj, zadatci, metode, postupci, instrument i uzorak istraživanja.

Sljedeća četiri poglavlja stručno i sistematizirano, na više od dvije stotine i sedamdeset stranica, prikazuju prikupljenu etnopedagošku građu koja je u svezi s različitim životnim razdobljima počevši od rođenja preko djetinjstva i mladosti do razdoblja zrelosti. U svim razdobljima i u svakoj životnoj situaciji primjetno je odgojno djelovanje kojim se uspostavlja povezanost između pojedinca i okruženja. Pri tome su primarnu ulogu imali rad, stanovanje, prehrana, odijevanje, uređivanje, a posebno narodno stvaralaštvo kao elementi tradicijske kulture.

Iako u zaključnom razmatranju autor ističe kako je prikupljena građa pokušaj sakupljanja, proučavanja te popularizacije jedne konkretne tradicijske pedagoške kulture, s pravom možemo reći kako ova knjiga predstavlja dragocjenu građu i dostignuće koje će poslužiti u kreiranju i strukturiranju suvremenog odgojno - obrazovnog sustava.

Knjiga završava popisom kazivača, jasnim, iscrpnim i preglednim rječnikom te popisom literature. Ukratko, knjiga Adnana Tufekčića, bavi se i u teorijskom i u metodološkom smislu zanimljivom i izazovnom tematikom etnopedagogije kao svojevrsne novine u području etnologije i pedagogije. Tekst je pisan pristupačnim i jednostavnim stilom, ali s mnogobrojnim korisnim i dobro sistematiziranim podacima. Svojom sadržajnošću i jasnoćom osnove etnopedagogije su korisno štivo svima koji se bave problemima odgoja u najširem smislu.

Ivana Babić